

Informasjon fra FoU-statistikken. November 2020.

Over 26 milliarder til FoU i universitets- og høgskolesektoren

Kaja Wendt og Mona Nedberg Østby

FoU-undersøkelsen viser at norske universiteter, høgskoler og universitetssykehus brukte til sammen 26,3 milliarder kroner på forskning og utviklingsarbeid (FoU) i 2019. Det er 3 milliarder kroner mer enn i 2017, eller 6 prosent vekst i faste priser. Fra 2015 til 2017 var tilsvarende vekst på over 19 prosent. Lønnsutgiftene sto for mesteparten av veksten i absolutte beløp, mens byggeutgiftene hadde den sterkeste prosentvise veksten.

FoU-utgifter i universitets- og høgskolesektoren i 2019 etter institusjonstype og finansieringskilde. Mill. kr.

Institusjonstype	Offentlige kilder	herav Forskningsrådet	Næringslivet	Andre kilder	Utlandet	herav EU	Totalt
Universiteter	17 900	3 442	454	499	921	625	19 774
Vitenskapelige høgskoler m.fl.	1 169	107	33	317	21	12	1 540
Statlige høgskoler	1 220	71	15	13	17	15	1 265
Helseforetak med universitetssykehusfunksjon	3 332	287	115	261	48	26	3 756
Totalt	23 621	3 907	617	1 090	1 007	678	26 335
Andel av total	90 %	15 %	2 %	4 %	4 %	3 %	100 %

Kilde: NIFU, FoU-statistikk

Andre driftsutgifter øker lite

Lønnsutgiftene utgjør den største andelen av sektorens FoU-utgifter¹ med 57 prosent. I 2019 var disse på 15 milliarder kroner, nærmere 2 milliarder kroner mer enn i 2017. 2017 var forrige år med full FoU-undersøkelse i sektoren. Andelen lønnsmidler har dermed økt med ett prosentpoeng fra 2017. FoU-statistikken viser at andre driftsutgifter økte mindre enn lønnsutgiftene, og utgjorde i 2019 en tredjedel av FoU-utgiftene. Andre driftsutgifter til FoU omfatter strøm, husleie, renhold, tekniske/administrative støttefunksjoner samt direkte forskningsdrift, for eksempel konferansereiser, tidsskriftabonnementer, samt mindre investeringer i

infrastruktur, som for eksempel laboratoriemateriell og programvare til PC. Utgifter til vitenskapelig utstyr utgjorde knapt 590 millioner kroner i 2019, og hadde en realvekst fra 2017 omtrent på nivå med de totale FoU-utgiftene. Byggeutgifter til FoU økte fra 1,7 til 2,1 milliarder kroner, tilsvarende en realvekst på 16 prosent. Fortsatt er det byggeutgiftene knyttet til samlokaliseringen av Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) på Ås som utgjør den største andelen av kapitalutgiftene. I tillegg var det store utgifter knyttet til det nye livsvitenskapsbygget ved Universitetet i Oslo i 2019, mens medisins- og helsefagbygget ved UiT Norges arktiske universitet nesten var ferdigstilt.

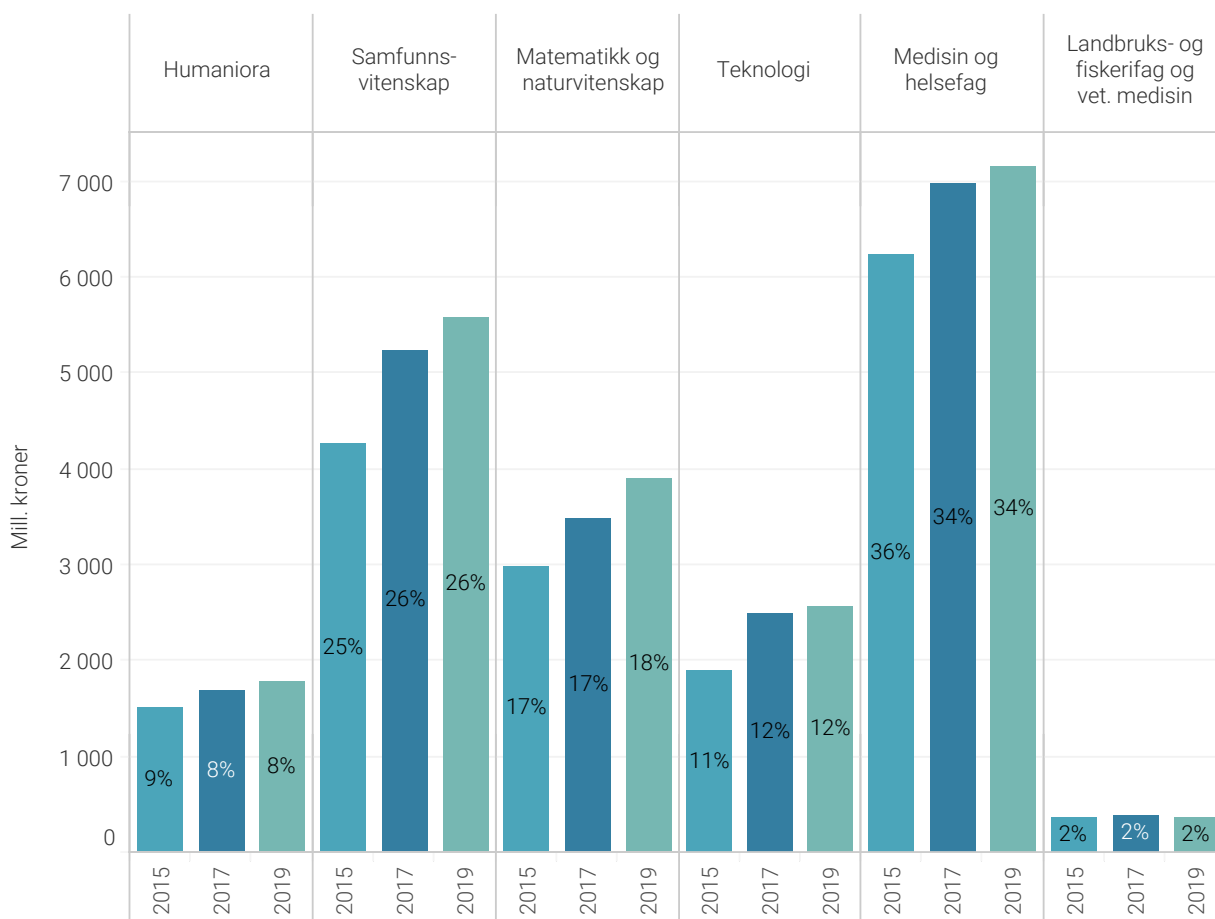
Mer finansiering fra utlandet: utgjorde 1 milliard kroner i 2019

I 2019 utgjør offentlig finansiering nær 90 prosent, eller 23,6 milliarder kroner. Offentlige midler omfatter finansiering over grunnbudsjett, Forskningsrådet og oppdragsinntekter fra offentlige institusjoner. Andelen grunnbudsjett har gått noe ned fra 70,5 prosent i 2017 til i underkant av 69 prosent i 2019.² Den prosentvise veksten fra 2017 til 2019 var størst for finansiering fra utlandet som nå utgjør 1 milliard kroner av sektorens totale FoU-utgifter, og for finansiering fra departementer m.v. som står for knapt 1,5 milliarder kroner. Finansieringen fra næringslivet, Forskningsrådet og fylker og kommuner økte omtrent like mye som den totale veksten i FoU-utgiftene, mens finansieringen fra andre nasjonale kilder, fond mv. økte mindre enn totalt.

To flere universiteter i perioden

Det har vært mange sammenslåinger av læresteder i universitets- og høyskolesektoren de senere årene. Men sektoren omfattet 32 læresteder og 6 helseforetak både i 2017 og 2019-statistikken. To læresteder har fått universitetsstatus siden forrige undersøkelse: Universitetet i Sørøst-Norge og OsloMet – storbyuniversitetet. I 2019 har Westerdals Oslo ACT blitt en del av Høgskolen Kristiania, mens Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter KRUS har blitt inkludert i FoU-statistikken for første gang.

Driftsutgifter til FoU i universitets- og høyskolesektoren etter fagområde. 2015, 2017 og 2019. Faste 2015-priser. Mill. kr.

Kilde: NIFU, FoU-statistikk

Matematikk og naturvitenskap vokser mest

Medisin er fortsatt det største fagområdet i universitets- og høyskolesektoren, og i 2019 utgjorde driftsutgiftene til medisinsk FoU over 7,9 milliarder kroner, eller 34 prosent av totalen. Nesten halvparten av dette ble utført ved universitetssykehusene. Deretter fulgte samfunnsvitenskap med i underkant av 6,2 milliarder, eller 26 prosent. Her er Universitetet i Oslo det største lærestedet.

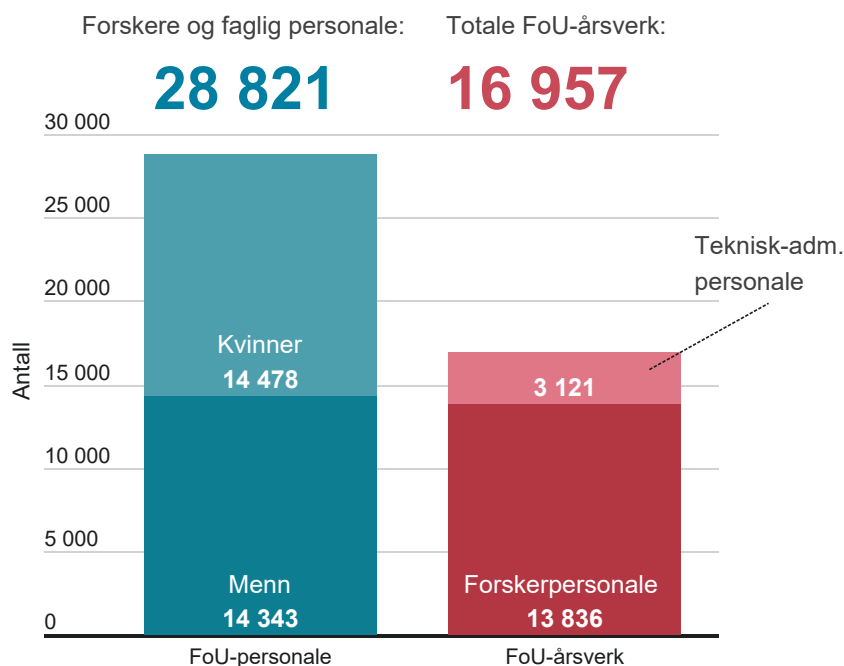
I absolutte tall økte alle fagområdene sine driftsutgifter til FoU i 2019. Målt i faste priser var fagområdet med klart sterkest økning matematikk og naturvitenskap (mat-nat), med 12 prosent. Driftsutgiftene her utgjorde over 4,3 milliarder i 2019. Mange læresteder har økt sin FoU-innsats innenfor mat-nat, men veksten var størst ved Universitetet i Oslo, som også er det klart største lærestedet for dette fagområdet. Driftsutgiftene til samfunnsvitenskapelig FoU økte med 6 prosent, altså på nivå med de totale FoU-utgiftene. Landbruks-

og fiskerifag og veterinærmedisin hadde derimot en realnedgang på 3 prosent fra 2017. Dette fagområdet sto for knappe 2 prosent av de totale driftsutgiftene til FoU i 2019. NMBU er nå det eneste lærestedet med FoU innenfor dette fagområdet, men ved dette lærestedet viste veksten seg innenfor samfunnsvitenskap og mat-nat. Alle fagenheter blir tildelt ett fagområde etter hvor de oppgir at de har mest FoU.

Forskerne utfører flere FoU-årsverk

I universitets- og høyskolesektoren deltok over 28 800 forskere og faglig personale i FoU-aktivitet i 2019. Det er rundt 1 800 flere enn i 2017. Over halvparten av forskerne er nå kvinner. Til sammen ble det utført i underkant av 17 000 FoU-årsverk i 2019. Forskerne og det faglige personalet sto for over 13 800 av disse. I tillegg kommer FoU-årsverk utført av teknisk-administrativt personale, som gikk litt ned sammenlignet med 2017.

Antall FoU-personale etter kjønn og antall FoU-årsverk etter personaltype i universitets- og høyskolesektoren. 2019.

Kilde: NIFU, FoU-statistikk

Se flere detaljer og last ned data om FoU-aktiviteten i universitets- og høyskolesektoren i [NIFUs FoU-statistikkbank](#) og [Indikatorrapportens tabell del \(A.7 og A.12\)](#).

Noter

1. Beregningene av FoU-andelen over basisbevilgningen er basert på resultatene fra tidsbruksundersøkelser. For utgifter finansiert av eksterne midler oppgis FoU-andelen av miljøene i spørreskjema.
2. Egne inntekter er da kategorisert som andre inntekter begge år (tidligere ble dette regnet som del av grunnbudsjett).

Publisert:
Oslo, 26.11.2020

Om statistikken

NIFU og SSB utarbeider hvert år tall for ressursinnsatsen i forskning og utviklingsarbeid (FoU) i Norge. I universitets- og høyskolesektoren og helseforetakene (fra 2017) er det hovedundersøkelse annethvert år (oddtallsår), mens det er årlige undersøkelser i næringslivet og instituttsektoren. NIFU har statistikkansvaret for universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren, mens Statistisk sentralbyrå har ansvaret for næringslivet. NIFU sammenstiller dataene til den totale FoU-statistikken for Norge. Statistikken følger OECDs retningslinjer (Frascati-manualen) og inngår i OECDs og Eurostats databaser for Science & Technology.

Den nasjonale FoU-statistikken for Norge publiseres av [NIFU](#) og [Norges forskningsråd](#).

I [FoU-statistikkbanken](#) kan brukerne selv velge tabeller og data.

[Statistisk sentralbyrå](#) publiserer detaljert statistikk for næringslivet.

Kontaktpersoner for FoU-statistikken

Universitets- og høyskolesektoren: Mona.Ostby@nifu.no, tlf. 908 70 561

Instituttsektoren: Bo.Sarpebakken@nifu.no, tlf. 977 58 284

Helseforetakene: Ole.Wiig@nifu.no, tlf. 960 94 024.

Næringslivet: Kristine.Langhoff@ssb.no, tlf. 21 09 43 91 eller Solveig.Bjorkholt@ssb.no, tlf. 409 02 517.

NIFU

Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Nordic Institute for Studies in
Innovation, Research and Education

NIFU tilbyr handlings- og beslutningsorientert forskning til offentlig og privat sektor. Forskningen omfatter hele det kunnskapspolitiske området – fra grunnopplæring, via høyere utdanning til forskning, innovasjon og kompetanseutvikling i arbeidslivet. Instituttet har i tillegg nasjonalt ansvar for produksjon, analyse og formidling av statistikk og indikatorer for det norske FoU- og innovasjonssystemet.

NIFU

PB 2815 Tøyen, NO-0608 Oslo
www.nifu.no | post@nifu.no